

НАТАЛІЯ МИКОЛАЇВНА ПАНТЕЛЄЄВА

ІННОВАЦІЇ НА ФІНАНСОВОМУ РИНКУ УКРАЇНИ

Модернізація існуючих та створення нових фінансових продуктів і послуг ще у ХХ столітті стали провідним фактором розвитку глобальних світових фінансових ринків. Нові фінансові інструменти, технології та інститути, у свою чергу, ініціюють масштабні перетворення національних фінансових ринків та впливають на розвиток економіки країни в цілому.

Сучасні тенденції розвитку українського фінансово-кредитного сектора економіки як у якісному, так й у кількісному аспектах, а також їх позитивні зміни в перспективі також переважно визначаються темпами та ефективністю впровадження в практику вітчизняного бізнесу інноваційних фінансових продуктів і технологій. Зміни в кредитно-фінансовій сфері України обумовили високий ступінь динамізму фінансових ринків, а саме перерозподіл часток ринку між його учасниками, стрімке зростання числа суб'єктів, модернізацію системи державного регулювання та нагляду, що формує додаткові стимули для удосконалення й оновлення спектра фінансових послуг.

Актуальність теоретико-методологічного дослідження ролі інноваційних фінансових продуктів і технологій у підвищенні ефективності функціонування фінансової системи обумовлена необхідністю активізації інноваційних процесів у національній економічній системі в цілому й фінансово-кредитному секторі зокрема, високим рівнем взаємозалежності стану інноваційної сфери та темпів розвитку вітчизняних фінансових ринків.

Основні засади теорії інновацій викладено в роботах Й. Шумпетера, Т. Менша, Г. Кларка, К. Фримэна, Дж. Ван Дейна, А. Клакнехта та ін.

Формування концептуально нових механізмів надання фінансових послуг у наслідок глобалізації фінансових ринків розглянуто в дослідженнях зарубіжних учених В. Бансала, Ян Гідді, О. Давидова, Є. Кочетова, О. Лаврушина, Дж. Маршала, М. Міллера, Д. Михайлова, Ф. Мишкіна, П. Туфано, К. Рогоффа, В. Сільбера та інших¹. Сучасні напрямки розвитку інноваційної діяльності та перспективи еволюції національної інноваційної системи досліджують такі вітчизняні вчені, як: В.П. Александрова, А.С. Гальчинський, В.М. Геєць, С.А. Єгоричева, А.Я. Кузнєцова, Т.А. Медвідь, Л.М. Назарчук, Л.І. Федулова та інші².

Попри це у контексті переосмислення концепції розвитку кредитно-фінансової системи України у зв'язку із лібералізацією фінансових відносин у державі рівень дослідження проблем розвитку ринку фінансових інновацій залишається недостатнім для цілісного осмислення процесів інтеграції українських суб'єктів фінансового ринку в нову світову економіку на стійких конкурентних позиціях.

Метою статті є виявлення сучасних характеристик фінансових інновацій та систематизація існуючих видів інновацій на фінансовому ринку України.

Уся складність наукового дослідження економічної сутності та реального масштабу сучасних процесів розробки та впровадження у практику нових фінансових продуктів полягає в тому, що серед вчених-економістів, практиків, аналітиків та представників офіційних державних статистичних органів немає єдиного чітко визначеного поняття фінансової інновації, а відповідно – її структури, основних компонентів та видів.

Невизначеність починається з того, що не має єдиного трактування й поняття «інновація» (від лат. *innovatio* – поновлення, зміна). Словник банків-

¹ Ф. Мишкін, *Фінансові інновації: передумови виникнення та еволюція форм*, «Фінансовий ринок України» 2008, № 5, с.21; О.И. Лаврушин, *Управление деятельностью коммерческого банка (банковский менеджмент)*, Москва: Юристъ 2002, 598 с.

² В.П. Александрова, М.І. Скрипниченко, Л.І. Федулова, *Прогнозування впливу інноваційних факторів на розвиток економіки України*, «Економіка і прогнозування» 2007, № 2, с. 9; А.Я. Кузнєцова, Н.Я. Зінько, О.О. Другов, *Удосконалення банківського і небанківського фінансування інноваційної діяльності в Україні*, монографія, Київ: УБС НБУ 2009, 175 с.; Т.А. Медвідь, *Інноваційність глобального фінансового сектору*, «Вісник Університету банківської справи НБУ» 2008, № 3, с. 3-6; С. Єгоричева, *Інноваційні стратегії банків: сутність та класифікація*, «Банківська справа» 2009, № 6, с. 63-72; *Банківська система України в європейському контексті: генеза, структура, конкурентний потенціал*, монографія, за ред. д.е.н. Р.Ф. Пустовіта, Київ: УБС НБУ 2009, 399 с.

ських термінів визначає інновацію просто як «нові досягнення в галузі технології чи управління, призначені для використання в операційній, інвестиційній, фінансовій діяльності підприємства»³. Таким самим чином термін «інновація» пояснюється й у фінансово-економічному словнику⁴. При цьому не пояснюється – чи мають бути такі наукові досягнення впроваджені у практичну діяльність, для того щоб стати інновацією. Таким чином, ряд дослідників під терміном «інновація» частіше за все розуміють просто «новацію», новий винахід тощо.

Більш обґрунтованим виглядає трактування «інновації», що подане в економічному словнику: «Інновація. 1. нововведення, новинка. 2. втілення нових форм організації праці й управління, що охоплюють не тільки окреме підприємство, а їх сукупність, галузь»⁵. З таким твердженням можна погодитися, адже головне, що інновація має на увазі обов'язкове впровадження в господарську, управлінську чи фінансову діяльність.

На законодавчому рівні інновація розглядається як «новостворені (застосовані) і (або) вдосконалені конкурентоздатні технології, продукція або послуги, а також організаційно-технічні рішення виробничого, адміністративного, комерційного або іншого характеру, що істотно поліпшують структуру та якість виробництва і (або) соціальної сфери»⁶. Не визначаючи інновації лише як введені в практичну роботу нові науково-технологічні розробки, закон одночасно чітко визначає інноваційну діяльність як «діяльність, що спрямована на використання і комерціалізацію результатів наукових досліджень та розробок і зумовлює випуск на ринок нових конкурентоздатних товарів і послуг». При цьому в методологічному плані українське законодавство не визначає види інновацій, а оперує терміном «об'єкти інноваційної діяльності», до яких відносяться інноваційні програми і проекти, нові знання та інтелектуальні продукти, виробниче обладнання та процеси, інфраструктура виробництва і підприємництва, організаційно-технічні рішення виробничого, адміністративного або іншого характеру, сировинні ресурси,

³ Г.В. Осовська, О.О. Юркевич, Й.С. Завадський, *Економічний словник*, Київ: Кондор 2009, 360 с.

⁴ А.Г. Загородній, Г.Л. Вознюк, *Фінансово-економічний словник*, Київ: Знання 2007, 1072 с.

⁵ А.Г. Загородній, О.М. Сліпущко, Г.Л. Вознюк, Т.С. Смовженко, *Словник банківських термінів. Банківська справа: Термінологічний словник*, Київ: Видавництво „Ако-ніт” 2000, 608 с.

⁶ Закон України «Про інноваційну діяльність» від 4.07.2002 № 40-IV, www.rada.gov.ua

засоби їх видобування і переробки, товарна продукція, механізми формування споживчого ринку і збуту товарної продукції.

Таким чином, вітчизняне законодавство не заперечує, що інновації можуть бути і фінансового характеру, хоча і не визначає їх економічної сутності. Сучасні фінансово-економічні словники та енциклопедії трактують поняття «фінансова інновація» здебільшого як методи, що застосовуються підприємствами для здійснення операцій з новими видами фінансових активів чи нових операцій з наявними активами з метою ефективнішого використання їхніх фінансових ресурсів. Окремі енциклопедичні видання, що не містять пояснення терміну «фінансова інновація», аналогічне тлумачення дають поняттю «фінансовий інжиніринг». За визначенням радника Організації з питань безпеки та співробітництва в Європі Конгресу США Дж. Фінерті фінансовий інжиніринг включає проектування, розроблення і реалізацію інноваційних фінансових інструментів і процесів, а також творчий пошук нових підходів до вирішення проблем у сфері фінансів. Відмітимо, що у визначенні приділяється увага інноваційному та творчому підходу. З практичної точки зору фінансовий інжиніринг охоплює різноманітні сфери: фінанси корпорацій, міжнародну торгівлю, управління довгостроковими і короткостроковими активами, управління ризиками⁷.

Для глибинного розуміння економічної сутності інновації у фінансовій сфері слід урахувати основні характеристики, що їй притаманні в сучасному глобальному фінансовому просторі:

- обов'язковість продажу або реалізації нового фінансового продукту на ринку фінансових інновацій або всередині господарюючого суб'єкта;
- функціональна залежність фінансової інновації від часу, відносно короткий життєвий цикл;
- висока швидкість та ланцюговий характер розповсюдження найбільш успішних інновацій;
- мінімальні витрати на науково-дослідні роботи, що пов'язані із розробкою фінансових інновацій;
- наявність одиничного та масового попиту на фінансову інновацію;
- існування лімітованого та нелімітованого фінансового продукту, а також продукту у формі майна й у формі майнових прав.

Важливою особливістю фінансової інновації є процес поширення (дифузія) нововведень. Завдяки дифузії інновацій відбувається перехід від оди-

⁷ Дж.Ф. Маршалл, В.К. Бансал, *Фінансова інженерія: Полное руководство по финансовым нововведениям*, переклад с англ., Москва: ИНФРА-М 1998, 784 с.

ничного впровадження нововведення до масштабного використання. Рівень попиту на новий фінансовий продукт визначає рівень його корисності, а виходить, й ступінь його новизни. Оскільки будь-яке нове явище пов'язане з категорією «час», то він є важливим стимулом розвитку ринку та фактором перемоги в конкурентній боротьбі. Випередити час – означає випередити конкурентів. Той суб'єкт фінансового ринку, що першим виходить зі своєю фінансовою інновацією на ринок і займає свій сегмент (нішу), дуже швидко створює собі позитивний імідж і конкурентові стає набагато складніше з ним боротися.

При тривалості в часі, після закінчення певного строку, будь-яке нововведення стає масовим, традиційним, тобто звичайним явищем і губить свою унікальність нового продукту. Інтерес покупця до цього продукту вже пропадає. Протягом усього життєвого циклу фінансової інновації продуцент або інвестор-продавець об'єктивно має виключне право на цей новий фінансовий продукт.

Таким чином, фінансова інновація є функцією часу, поняття «фінансова інновація» діє тільки в рамках часу, які встановлені початковою та кінцевою точками її життєвого циклу. Тому не можна вважати фінансовою інновацією фінансовий продукт або операцію, які є новими тільки для окремого суб'єкта фінансового ринку, і які вже давно реалізовані в інших фінансових установах. До фінансових інновацій також не можна відносити незначні зміни, які не змінюють змісту та сутності фінансового продукту.

Отже можна констатувати, що фінансова інновація за своєю формою може бути:

- новим фінансовим продуктом, що вперше з'явився тільки на українському фінансовому ринку, тобто тільки в одній фінансово-кредитній установі;

- новим для України закордонним фінансовим продуктом, тобто новим фінансовим продуктом, що з'явився на вітчизняному фінансовому ринку, але вже давно продається за кордоном на фінансових ринках відповідно до їхніх умов господарювання та норм чинного законодавства.

Фінансові інновації купуються та продаються на фінансовому ринку. Динамічність фінансового ринку як системи обумовлює те, що фінансовий ринок сам по собі є інновацією, а постійні фінансові інновації є його невід'ємною частиною. Без фінансових інновацій, як і без наявності конкуренції, фінансовий ринок існувати не може.

Як самостійний сектор загального фінансового ринку можна виділити ринок фінансових інновацій. Ця самостійність обумовлена особливим міс-

цем ринку фінансових інновацій у загальній системі фінансового ринку. Ринок фінансових інновацій носить інтегральний характер, що означає його нерозривний зв'язок з усіма фінансовими активами, що обертаються на фінансовому ринку. Зважаючи на те, що ринок фінансових інновацій завжди оперує із новими фінансовими товарами чи послугами, можна вважати, що ринок фінансових інновацій є первинною складовою фінансового ринку.

Ринок фінансових інновацій має свою специфіку, що проявляється в:

- монополізації ринку, що є наслідком монополізації нововведень;
- бурхливих темпах розвитку ринку фінансових інновацій;
- особливостях дії основних законів фінансового ринку;
- ризикованості інвестицій у фінансові новації, тобто необхідності венчурного вкладення капіталу в нову сферу діяльності.

На ринку фінансових інновацій відбуваються угоди, предметом яких є нові фінансові продукти та нові фінансові операції. Як вже зазначалося, особливістю нововведення як ринкового товару є відносно невелика тривалість життєвого циклу цього нововведення. Фінансовий продукт як новий товар продається в основному тільки один раз на первинному фінансовому ринку.

У більшості випадків новий фінансовий продукт є невід'ємним від покупця, тому що він випускається для конкретного інвестора-покупця й часто буває іменним. Розроблена та реалізована продуцентом нова фінансова операція є його ноу-хау й тому вимагає монопольних прав на неї. Втрата монополії на цю фінансову операцію означає для виробника й втрату його прибутку, а може й усього бізнесу. Це об'єктивно змушує фінансово-кредитну установу як власника фінансової інновації бути монополістом на ринку фінансових інновацій.

Тому монополія фінансової інновації є об'єктивним явищем. Ринок фінансових інновацій без його монополізації існувати не може.

Важливою рисою ринку фінансових інновацій є його бурхливий розвиток. Темпи зростання обсягу реалізації фінансових інновацій завжди випереджають темпи зростання реалізації фінансового активу відповідної ланки фінансового ринку. Це викликається дією двох факторів: стимулюючою роллю фінансової інновації в бізнес-процесах та дією конкуренції на фінансовому ринку.

З одного боку, фінансова інновація є важливим джерелом залучення у виробничий процес додаткових коштів та надходження прибутку. У свою чергу, це є стимулом розвитку як усієї економічної системи, так і створення й реалізації нових фінансових продуктів і нових операцій. З іншої сторо-

ни, дії конкурентів змушують суб'єктів фінансового ринку піклуватися про високу конкурентоспроможність своїх продуктів і проводити маркетингові дослідження фінансового ринку, постійно створювати та продавати фінансовий продукт, що користується попитом.

Не зважаючи на те, що планування розвитку фінансових нововведень не здійснюється на державному рівні, а виникають лише у результаті дій окремих підприємців і фірм, ринок фінансових інновацій суттєво впливає на розвиток всієї економічної системи в цілому. Економічні мотиви, що стимулюють виникнення інновацій у фінансовій сфері нічим не відрізняються від мотивів, що діють у будь-яких інших сферах людської діяльності. Як влучно зазначив Адам Сміт, «Кожен індивід прагне використати свій капітал таким чином, щоб він приносив найбільший прибуток. У його наміри, як правило, не входить служіння суспільним інтересам, він навіть не знає, наскільки сприяє їхньому задоволенню. Його турбує лише його власна безпека й прибуток. Але індивід, що прагне винятково до своєї власної вигоди, направляється невидимою рукою (*invisible hand*) до результату, що не входив у його наміри. Реалізуючі свої власні інтереси, він часто сприяє розвитку суспільства набагато ефективніше, ніж якби він дійсно мав намір це зробити»⁸.

Серед позитивних ефектів для економіки країни від впровадження фінансових інновацій можна виділити наступні:

- поліпшення розподілу фінансових ресурсів на фінансових ринках, що сприяє стабільному довгостроковому зростанню економіки;
- зменшення коливань темпів економічного росту, що підтверджується досвідом країн Європейського Союзу;
- підвищення гнучкості суб'єктів фінансової інфраструктури.

В останні роки фінансові інновації розвиваються особливо швидко під впливом лібералізації фінансової сфери та використання новітніх інформаційно-комунікаційних технологій. Враховуючи діючу систему класифікації інновацій, інноваційних процесів і систем, фінансові інновації умовно можна поділити на: інновації фінансових продуктів та інструментів; інновації фінансових процесів; нетехнологічні інновації.

До інновацій фінансових продуктів та інструментів можна віднести: інструменти хеджування – фінансові ф'ючерси, опціони, свопи тощо; продукти та послуги – фінансовий лізинг, факторинг, трастові операції, цінні папери тощо; спеціальні фінансові послуги – злиття та поглинання

⁸ П.І. Юхименко, П.М. Леоненко, *Історія економічних учень: Навчальний посібник*, Київ: Знання-Прес 2005, 583 с.

(M&A), проектне фінансування, портфельний менеджмент тощо; інновації в способах фінансування та реалізації – сек’ютеризація, сек’ютеризація активів, неттинг, створення пулів тощо.

Інноваційний характер спеціальної фінансової послуги – злиття та поглинання (M&A) виражається в синергетичному ефекті, який досягається через впровадження нових технологічних процесів, аутсорсингу, нових організаційно-управлінських схем. Саме тому світовий та національний ринок M&A розвивається досить стрімкими темпами.

У 2007 році обсяг українського ринку M&A досягнув свого максимального значення \$14,5 млрд. Структура ринку розподілилась між металургією (48%), банківським сектором (30%), старуванням (15%) і машинобудуванням (7%), зокрема обсяг банківського та страхового секторів склав \$4,3 млрд. У передкризовий період попит на крупні українські банки та страхові компанії спостерігався з боку іноземних інвесторів, які розглядали таке придбання як спосіб швидкого входження на привабливий український ринок. На даний час під контролем зарубіжних банків і фінансових груп працюють 51 банк (26% проти 12% у 2005 році), 18 з яких зі 100% іноземним капіталом⁹ з наступним розподілом іноземних активів, що з часом може змінюватися: Росія – 21%, Австрія – 16%, Франція – 14%, Італія – 13%, Швеція – 6%, Німеччина – 5%, інші – 25%. Серед основних факторів щодо укладання угод M&A можна відмітити необхідність та можливість підвищення рівня капіталізації та ліквідності, зменшення ризикованості бізнесу, підвищення якості й ефективності управління (табл.1). Посткризовий період характеризується низькою активністю внаслідок необхідності вирішувати внутрішні проблеми реорганізації, збільшенням ризиків, перевищення пропозиції над попитом тощо.

⁹ Офіційний сайт Національного банку України – <http://www.bank.gov.ua>

Таблиця 1. Угод M&A щодо придбання іноземними інвесторами українських банків та найбільших страхових угод в Україні¹⁰

Банк	Частка акцій (%), Покупець	Сума угоди
2007 рік		
Укрсоцбанк	95%, UniCredit Group (Італія)	€1525 млн.
ТАС-Комерцбанк, ТАС-Інвестбанк	100%, Swedbank (Швеція)	\$735 млн.
Форум	60%, Commerzbank (Німеччина)	\$600 млн.
Радабанк	90%, Фінансова група Веб-інвест (Росія)	\$500 млн.
УБРП	94.42%, Банк Грузії	\$150 млн.
НАСК «Оранта»	25%, БТА Банк, Республіка Казахстан	\$100 млн.
СК «Український страховий альянс» та СК «Веско»	АХА и BNP Paribas, Франція	\$65 млн.
СК «Українська страхова група»	62%, Vienna Insurance Group, Австрія	\$50 млн.
2008 рік		
Правекс-Банк	Італійська банківська група Intensa Sanpaolo	\$750 млн.
ЗАО «Банк НРБ»	Сбербанк, Росія	\$140 млн.
АвтоЗАЗбанк	Кіпрський Bank of Cyprus	\$85 млн.
Європейський банк розвитку і заощаджень (Крим)	Група «Приват»	\$40 млн.
2009 рік		
НАСК «Оранта»	45%, Українська фінансова група «Дельта»	\$43,5 млн.

¹⁰ <http://forinsurer.com/public/10/02/22/4044>; *Банківська система України в європейському контексті: генеза, структура, конкурентний потенціал*, монографія, за ред. д.е.н. Р.Ф. Пустовійта, Київ: УБС НБУ 2009, 399 с.

Відсутність інтересу іноземного інвестора до страхового сектору обумовлена низьким рівнем прибуткованості, інформаційною закритістю та непрозорістю ринку, що тільки підкреслює необхідність нових підходів.

Інновації в системі обслуговування базуються на сучасних інформаційно-комунікаційних технологіях (платіжні картки та системи, інтернет-банкінг, мобільний банкінг, інтернет-страхування, електронні гроші тощо). Так, станом на 01.07.2010 р. членами карткових платіжних систем є 140 банків, загальна кількість емітованих банками платіжних карток – 28 742 тис.шт., держателями платіжних карток є 39 580 тис.осіб. Сума операцій з використанням платіжних карток, емітованих українськими банками, становить 104 818 млн.грн. з яких тільки 6% (6 447 млн.грн.) – безготівкові платежі. У ТОП-5 національного ринку платіжних карток входять банки: ПАТ КБ «ПРИВАТБАНК», АТ «Райффайзен Банк Аваль», ВАТ «ОЩАДБАНК», ПАТ «Промінвестбанк», АТ «УкрСиббанк». У ТОП-10 регіонів України – Дніпропетровська, Донецька, Київська, Одеська, Харківська, Львівська, Запорізька, Луганська, Полтавська області та Автономна Республіка Крим¹¹.

Інновацією, безумовно, можна вважати НСМЕП –внутрішньодержавну банківську багатоемітентну платіжну систему масових платежів, розробником та власником якої є Національний банк України. На сьогодні НСМЕП реалізує проведення: поштових переказів через інтернет; сплати за комунальні послуги, електроенергію та телекомунікаційні послуги, послуги кабельного цифрового та аналогового телебачення у деяких місцях країни, послуги провайдерів Інтернет, перекази коштів, придбання електронних залізничних та авіа квитків. Сьогодні тільки 5% емітованих в Україні карт – карти НСМЕП, що обумовлено нерозвинутою мережею торгових терміналів (менше 1%). Обороти НСМЕП перевищують 96 млрд. грн. Національний банк вважає створення НСМЕП завершальною стадією у побудові системи електронних платежів в Україні.

Нетехнологічні інновації, включають інновації організаційного, фінансового, управлінського, правового, соціального, маркетингового, екологічного характеру. Фінансова криза визначила за необхідне поширення єдиних підходів управління та формування адекватної політики реагування на наслідки кризових явищ на основі міжнародних стандартів якості. Оцінка якості суб'єкту фінансового ринку визначається показниками його фінансової діяльності, при цьому забезпечення його стійкого фінансового стану можна

¹¹ <http://forinsurer.com/public/10/02/22/4044>

вважати показником ефективного управління, але не гарантом надійності банку, яка повинна забезпечуватися системою якості організації й управління. Узагальнення світової практики дозволило сформулювати основні принципи моделі інтегрованої системи менеджменту за критеріями TQM (Total Quality Management), які знайшли відображення в стандартах, серед яких першими і найбільш поширеними є стандарти серії ISO 9000. Тому, прикладом нетехнологічних інновацій управлінського характеру можна вважати побудову високотехнологічної, керованої, професійно-орієнтованої бізнес-моделі, яка дозволяє забезпечити належний рівень гарантій стабільності функціонування та надійність за критеріями TQM.

Нажаль, слід констатувати, що український фінансовий ринок залишається в трійці аутсайдерів у рейтингу розвитку міжнародних фінансових ринків та інноваційного потенціалу національних систем. У той же час національний фінансовий ринок має значний нереалізований потенціал, ефективне використання якого має стати першочерговим завданням подальшого інтенсивного розвитку економіки України. Вивчення та впровадження міжнародної практики фінансових інновацій, які підтвердили свою ефективність часом, дозволить активізувати національний фінансовий ринок, подолати наслідки фінансової кризи та реанімувати вітчизняну економіку.

ЛІТЕРАТУРА

- Александрова В.П., Скрипниченко М.І., Федулова Л.І.: Прогнозування впливу інноваційних факторів на розвиток економіки України. “Економіка і прогнозування” 2007, № 2, с. 9-27.
- Геєць В.М., Семиноженко В.П.: Інноваційні перспективи України. Харків: Константа 2000–2006, 272 с.
- Єгоричева С.: Інноваційні стратегії банків: сутність та класифікація. “Банківська справа” 2009, № 6, с. 63-72.
- Загородній А.Г., Вознюк Г.Л.: Фінансово-економічний словник. Київ: Знання 2007, 1072 с.
- Закон України «Про інноваційну діяльність» від 4.07.2002 № 40-IV. <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=40-15>
- Загородній А.Г., Сліпущко О.М., Вознюк Г.Л., Смовженко Т.С.: Словник банківських термінів. Банківська справа: Термінологічний словник. Київ: Видавництво „Аконіт” 2000, 608 с.

- Кузнєцова А.Я., Зінько Н.Я., Другов О.О.: Удосконалення банківського і небанківського фінансування інноваційної діяльності в Україні. Монографія. Київ: УБС НБУ 2009, 175 с.
- Лаврушин О.И.: Управление деятельностью коммерческого банка (банковский менеджмент). Москва: Юристъ 2002, 598 с.
- Маршалл Дж.Ф., Бансал В.К.: Финансовая инженерия: Полное руководство по финансовым нововведениям. Перевод с англ. Москва: ИНФРА-М 1998, 784 с.
- Медвідь Т.А.: Інноваційність глобального фінансового сектору. “Вісник Університету банківської справи НБУ” 2008, № 3, с. 3-6.
- Мишкін Ф.: Фінансові інновації: передумови виникнення та еволюція форм. “Фінансовий ринок України” 2008, № 5, с. 21.
- Осовська Г.В., Юшкевич О.О., Завадський Й.С.: Економічний словник. Київ: Кондор 2009, 360 с.
- Федулова Л.І.: Фінансова складова в національній інноваційній системі. “Фінанси України” 2007, № 6, с. 14.
- Чуб О.О.: Банки в глобальній економіці: монографія. Київ: КНЕУ 2009, 340 с.
- Юхименко П.І., Леоненко П.М.: Історія економічних учень. Навчальний посібник. Київ: Знання-Прес 2005, 583 с.

Офіційний сайт Національного банку України – <http://www.bank.gov.ua>

INNOWACJE NA RYNKU FINANSOWYM UKRAINY

Streszczenie

Przedmiotem artykułu jest konieczność badania innowacji w obszarze finansowo-kredytowym jako podstawy jego dynamicznego rozwoju oraz jej oddziaływania na warunki globalizacji rynku finansowego. Określa się tu cechy głównej innowacji na rynku finansowym oraz jej wagę dla wzrostu skuteczności procesów zachodzących w systemie finansowym państwa.

INNOVATIONS AT THE FINANCIAL MARKET OF UKRAINE

Summary

This article proves that it is necessary to study innovations in the financial-credit sphere. They are basic for their dynamic influence on the conditions of world financial market globalization. The text determines the main innovation characteristics of the financial market are determined and the importance of innovation in the increase of efficiency processes in the financial state system.

Kluczowe słowa: innowacja, innowacja finansowa, rynki finansowe, inżynieria finansowa, rynek finansowych innowacji.

Ключові слова: інновація, фінансова інновація, фінансові ринки, фінансовий інжиніринг, ринок фінансових інновацій.

Key words: innovation, financial innovation, financial markets, financial engineering, market of financial innovations.